

ส่วนที่ 1 โครงสร้างและสถานการณ์ SMEs

บทที่ 1

ภาพรวมเศรษฐกิจ ปี 2548

ในปี 2548 ที่ผ่านมา เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจเอเชียชะลอตัวลงจากปี 2547 โดยเฉพาะในครึ่งปีแรก โดยหลายประเทศต้องเผชิญกับภาวะราคาน้ำมันแพง ราคาน้ำมันดิบที่พุ่งสูงขึ้นมากและค่อนข้างผันผวน และสถานการณ์การส่งออกที่ชะลอตัวลง ซึ่งเป็นผลจากการที่เศรษฐกิจในประเทศที่เป็นตลาดหลักชะลอตัวลงด้วย คือ สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป

ในปี 2548 ประเทศไทยมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจร้อยละ 4.5 จากไตรมาสแรกมีอัตราการเติบโตเพียงร้อยละ 3.2 และได้เริ่มมีการขยายตัวดีขึ้นในไตรมาสต่อมา คือ 4.6 และ 5.4 เพราะการขยายตัวในด้านการส่งออก การท่องเที่ยวที่ปรับตัวดีขึ้นจากไตรมาสแรก การขยายตัวทางการผลิต และผลกระทบจากภัยแล้งในภาคเกษตรลดลง จนถึงไตรมาสสุดท้ายของปี ที่มีอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 4.7 ลดลงจากไตรมาสสาม ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้จ่ายภาคครัวเรือนชะลอตัวจากราคาสินค้าที่เพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่อง การเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงิน และการส่งออกขยายตัวในอัตราที่ลดลง ในขณะที่การนำเข้าสินค้าทุนเพิ่มมากขึ้น ทำให้เศรษฐกิจขยายตัวโดยเฉลี่ยทั้งปีที่ร้อยละ 4.5 นับว่ายังมีเสถียรภาพแต่ก็มีแรงกดดันจากภาวะเงินเฟ้อและการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดเพิ่มขึ้น หรือเท่ากับร้อยละ 2.0 ของ GDP

โครงสร้างของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ยังคงมีสัดส่วนสำคัญอยู่ที่ภาคการผลิต คือ ร้อยละ 34.7 รองลงมาคือ ภาคบริการ ร้อยละ 31.1 โดยภาคที่มีการขยายตัวสูงที่สุดคือ การเงินการธนาคาร เช่นเดียวกับปี 2547 ส่วนภาคเศรษฐกิจที่หดตัวได้แก่ ภาคการเกษตร ซึ่งเป็นผลจากภาวะภัยแล้งต่อเนื่องมาจากปีก่อนหน้า และภาคที่มีการขยายตัวค่อนข้างต่ำ คือ โรงแรมและภัตตาคาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในไตรมาสแรก ซึ่งมีการหดตัวถึงร้อยละ 1.8 โดยเป็นผลกระทบมาจากเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัยในภาคใต้เมื่อ

ปลายปี 2547 รวมทั้งเหตุการณ์ความไม่สงบต่างๆ ในภาคใต้ด้วย ส่วนภาคอุตสาหกรรม มีอัตราการขยายตัวลดลงกว่าปีก่อนหน้า

โดยสรุปในปี 2548 ปัจจัยลบที่สำคัญที่มีผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ได้แก่

- ราคาน้ำมันดิบที่เพิ่มสูงขึ้นมากและส่งผลกระทบต่อเนื่องทั้งต้นทุนการผลิต การขนส่ง มูลค่าการนำเข้า การขาดดุลการค้า และอัตราเงินเฟ้อ
- เศรษฐกิจโลกชะลอตัว ทำให้กระทบกับเป้าหมายการส่งออก
- สถานการณ์ความแห้งแล้งที่ต่อเนื่องตลอดปีและรุนแรง
- ผลกระทบจากกรณีพิบัติภัยเมื่อปลายเดือนธันวาคม 2547 ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคการท่องเที่ยวอย่างมาก และฟื้นตัวได้ช้ากว่าที่คาดไว้

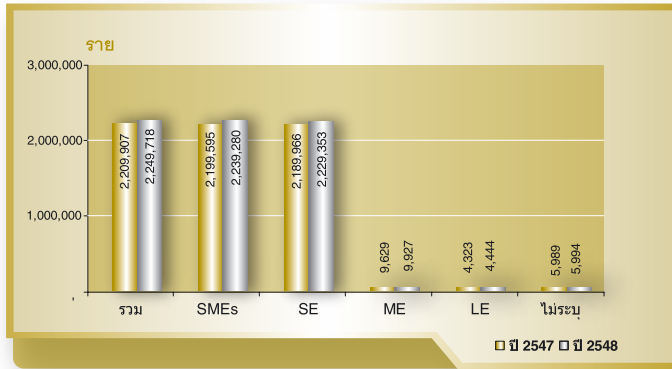

บทที่ 2

จำนวนและการกระจายตัวของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2548

ในปี 2548 มีจำนวนวิสาหกิจรวมทั้งหมด 2,249,718 ราย จำแนกได้เป็น วิสาหกิจขนาดใหญ่จำนวน 4,444 ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.2 ของวิสาหกิจทั้งหมด และเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือ SMEs จำนวน 2,239,280 ราย หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 99.5 ของวิสาหกิจทั้งหมด ซึ่งแบ่งเป็นวิสาหกิจขนาดกลาง 9,927 ราย และวิสาหกิจขนาดย่อม 2,229,353 ราย และที่เหลือเป็นวิสาหกิจที่ไม่สามารถระบุขนาดได้จำนวน 5,994 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 0.3 ของวิสาหกิจทั้งหมด เมื่อพิจารณาเทียบกับปี 2547 พบว่า จำนวนของวิสาหกิจรวมทุกขนาดเพิ่มขึ้น จำนวน 39,811 ราย หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.8 เป็นการเพิ่มขึ้นในกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน 39,685 ราย และเพิ่มในกลุ่มวิสาหกิจขนาดใหญ่ จำนวน 121 ราย

ภาพที่ 1 จำนวนวิสาหกิจแยกตามขนาด ในปี 2547-2548

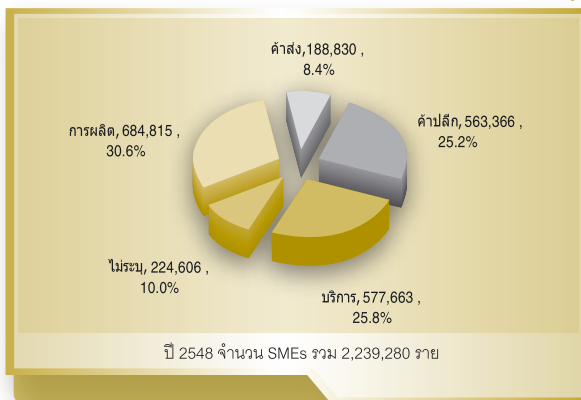

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.1 โครงสร้างของจำนวน SMEs จำแนกตามลักษณะธุรกิจ

โครงสร้างของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในปี 2548 มีสัดส่วนใกล้เคียงกับในปี 2547 โดยมีสัดส่วนอยู่ในภาคการผลิตสูงสุด คือ ร้อยละ 30.6 (684,815 ราย) เป็นภาคการบริการร้อยละ 25.8 (577,663 ราย) ใกล้เคียงกับภาคการค้าปลีก ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 25.2 (563,366 ราย) ส่วนภาคการค้าส่งมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 8.4 (188,830 ราย) และเป็นกลุ่มที่ไม่สามารถระบุลักษณะธุรกิจอีกร้อยละ 10.0 หรือ 224,606 ราย

ภาพที่ 2 จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำแนกตามลักษณะธุรกิจ ปี 2548

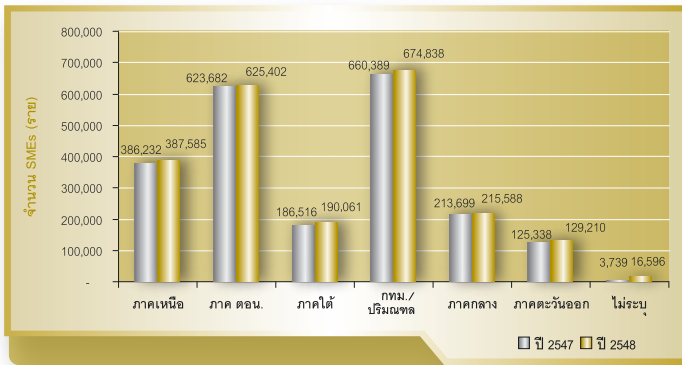

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.2 การกระจายตัวของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในแต่ละภูมิภาค/กลุ่มจังหวัด

ในปี 2548 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปี 2547 ในทุกภูมิภาค โดย SMEs ตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑลมากที่สุด คือ 674,838 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.1 ของ SMEs ทั้งประเทศ ภูมิภาคที่มีจำนวน SMEs มากเป็นอันดับสอง คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 625, 402 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 27.9 อันดับถัดมา คือ ภาคเหนือ จำนวน 387,585 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.3 ภาคกลาง จำนวน 215,588 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.6 ภาคใต้ จำนวน 190,061 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.5 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวน SMEs น้อยที่สุดคือ 129,210 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.8 และที่ไม่สามารถระบุภูมิภาคได้มีจำนวน 16,596 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.7

ภาพที่ 3 จำนวนและสัดส่วนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำแนกตามภูมิภาค ปี 2547-2548

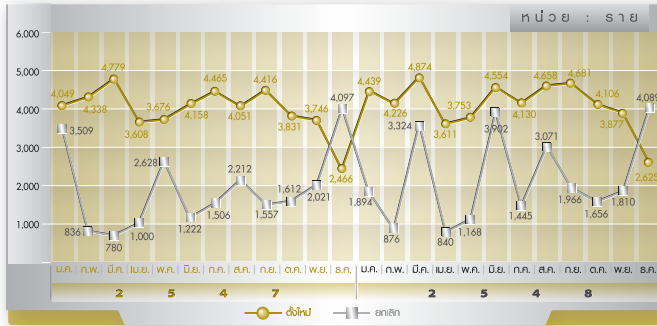
ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.3 การจัดตั้งและยกเลิกกิจการ

การเปลี่ยนแปลงของการจัดตั้งและยกเลิกกิจการในแต่ละปีจะมีรูปแบบที่คล้ายกัน คือ จุดทะเบียนจัดตั้งต่ำสุดและยกเลิกกิจการสูงสุดในเดือนธันวาคม และมีการจัดตั้งสูงสุดในช่วงต้นปี โดยในปี 2548 การจัดตั้งใหม่ของกิจการนิติบุคคล มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปี 2547 จำนวน 1,951 ราย คิดเป็นอัตราการขยายตัวร้อยละ 4.1 แต่เมื่อเทียบกับ

ปีก่อนๆ จะเห็นว่าเป็นการเพิ่มขึ้นในอัตราที่ชะลอลง และในขณะเดียวกันมีการยกเลิกกิจการของสถานประกอบการนิติบุคคล ปี 2548 เพิ่มมากขึ้นจากปี 2547 จำนวน 3,061 ราย หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.3

ภาพที่ 4 เปรียบเทียบการจัดตั้งและการยกเลิกกิจการนิติบุคคล รายเดือน ปี 2547-2548

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 1 จำนวนนิติบุคคลที่จัดตั้งใหม่และยกเลิกกิจการ

ปีงบประมาณ	2 5 4 5	2 5 4 6	2 5 4 7	2 5 4 8
จัดตั้งใหม่	35,381	43,440	47,583	49,534
อัตราการเปลี่ยนแปลงเทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)	11.4	22.8	9.5	4.1
ยกเลิกกิจการ	24,397	28,136	22,980	26,041
อัตราการเปลี่ยนแปลงเทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)	26.9	15.3	-18.3	13.3

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ (ข้อมูล ณ 1 มิถุนายน 2549)

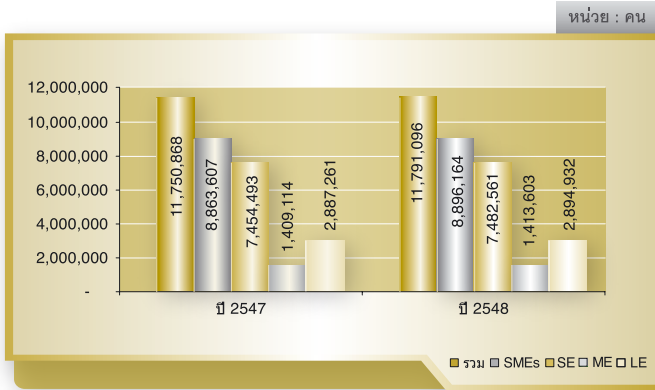
บทที่ 3

การจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2548

ในปี 2548 วิสาหกิจรวมทั้งหมดของประเทศมีจำนวนการจ้างงานทั้งสิ้น 11,791,096 คน เป็นการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน 8,896,164 คน

หรือร้อยละ 75.4 ของจำนวนการจ้างงานรวมทั้งประเทศ และเป็นการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดใหญ่จำนวน 2,894,932 คน โดยเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2547 พบว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีการจ้างงานเพิ่มขึ้น 32,557 คน หรือเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.4 ขณะที่วิสาหกิจขนาดใหญ่มีจำนวนการจ้างงานเพิ่มขึ้น 7,671 คน หรือเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.3

ภาพที่ 5 จำนวนการจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2547-2548

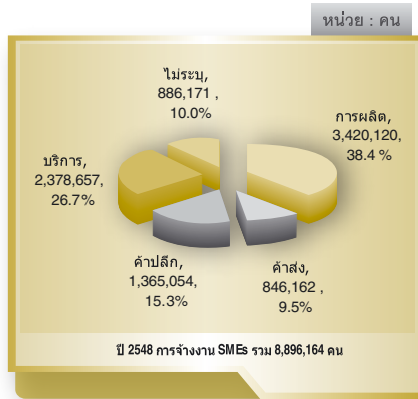

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3.1 การจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำแนกตามลักษณะธุรกิจ

ในปี 2548 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคการผลิตมีการจ้างงานในสัดส่วนสูงที่สุด โดยมีการจ้างงานรวม 3,420,120 คน หรือ ร้อยละ 38.4 ของการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งหมด ตามมาด้วยภาคบริการ มีการจ้างงานจำนวน 2,378,657 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 ภาคการค้าปลีกมีการจ้างงานจำนวน 1,365,054 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 15.3 และภาคการค้าส่งมีการจ้างงานรวม 846,162 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 9.5 ของการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งหมด

ภาพที่ 6 การจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำแนกตามลักษณะธุรกิจ ปี 2548

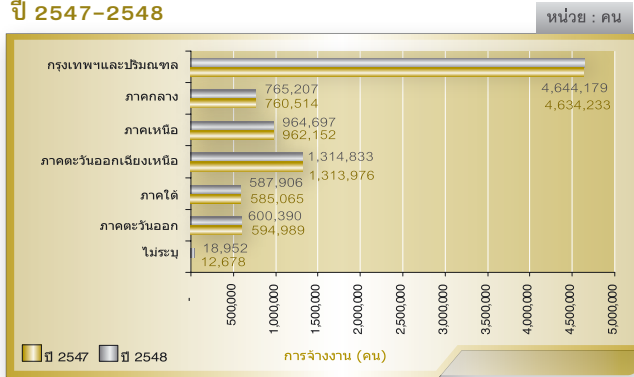

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3.2 การจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำแนกตามภูมิภาค

เมื่อพิจารณาถึงบทบาทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในด้านการจ้างงานในแต่ละภูมิภาคในปี 2548 พบว่า การจ้างงานเกินกว่าครึ่งหนึ่งอยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล คือมีการจ้างงานรวม 6,778,837 คน หรือร้อยละ 57.5 ของการจ้างงานรวมทั้งประเทศ ซึ่งเป็นการจ้างงานที่อยู่ในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวน 4,644,179 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 68.5 ของการจ้างงานรวมในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ภูมิภาคที่มีการจ้างงานมากรองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งร้อยละ 92.9 เป็นการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม คือ 1,314,833 คน วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกมีบทบาทในการจ้างงานในอันดับรองลงมา โดยคิดเป็นร้อยละ 10.8 8.6 และ 6.7 ของการจ้างงานรวมในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งหมด ตามลำดับ ในขณะที่ภาคใต้มีสัดส่วนการจ้างงานน้อยสุดเพียงร้อยละ 6.6 อย่างไรก็ตาม จำนวนการจ้างงานในแต่ละภูมิภาคนี้ เพิ่มขึ้นจากปี 2547 เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ภาพที่ 7 การจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำแนกตามภูมิภาค ปี 2547-2548

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ตารางที่ 2 การจ้างงาน สัตว์ส่วน และการจ้างงานเฉลี่ย SMEs จำแนกตามภูมิภาค ปี 2548

ภูมิภาค	การจ้างงานรวมในภูมิภาค (คน)	การจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลาง (คน)	การจ้างงานในวิสาหกิจขนาดย่อม (คน)	การจ้างงานรวม SMEs (คน)	สัดส่วนการจ้างงาน SMEs ในแต่ละภูมิภาคต่อการจ้างงาน SMEs รวม (ร้อยละ)	สัดส่วนการจ้างงาน SMEs ในการจ้างงานในภูมิภาค (ร้อยละ)
1 กรุงเทพฯ และปริมณฑล	6,778,837	956,087	3,688,092	4,644,179	52.2	68.5
2 ภาคกลาง	977,659	108,510	656,697	765,207	8.6	78.3
3 ภาคเหนือ	1,094,455	72,264	892,433	964,697	10.8	88.1
4 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1,415,526	63,363	1,251,470	1,314,833	14.8	92.9
5 ภาคใต้	670,018	82,112	512,074	587,906	6.6	87.7
6 ภาคตะวันออก	828,902	134,085	466,305	600,390	6.7	72.4
7 ไม่ระบุ	25,699	3,462	15,490	18,952	0.2	73.7
รวม	11,791,096	1,413,603	7,482,561	8,896,164	100.0	75.4

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

IV un ที่ 4

ภาวะเศรษฐกิจของ SMEs ปี 2548

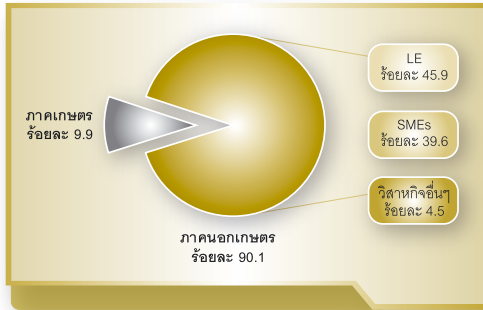
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ปี 2548 เท่ากับ 7,104,228 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการขยายตัว ณ ราคาคงที่ร้อยละ 4.5 โดยแยกเป็น GDP ในภาคเกษตร 706,285 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9.9 ขณะที่ GDP นอกภาคเกษตรเท่ากับ 6,397,943 ล้านบาท หรือร้อยละ 90.1 ของ GDP ของทั้งประเทศ และสำหรับภาคนอก เกษตรนี้ หากพิจารณาตามขนาดของวิสาหกิจ พบว่า GDP ของวิสาหกิจขนาดใหญ่ยังคง มีบทบาทที่สำคัญถึงร้อยละ 45.9 และเป็น GDP ที่เกิดจาก SMEs ร้อยละ 39.6 หรือ 2,816,641 ล้านบาท

**ตารางที่ 3 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ปี 2544 - 2548
จำแนกตามขนาดวิสาหกิจ**

	2544	2545	2546	2547	2548
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาประจำปี (ล้านบาท)					
ประเทศ	5,133,501	5,450,642	5,928,974	6,503,487	7,104,228
ภาคเกษตร	468,905	514,257	607,863	654,810	706,285
ภาคนอกเกษตร	4,664,596	4,936,385	5,321,111	5,848,677	6,397,943
- วิสาหกิจขนาดใหญ่	2,281,012	2,443,128	2,691,814	2,954,382	3,260,301
- SMEs	2,161,423	2,248,474	2,367,110	2,598,657	2,816,641
• วิสาหกิจขนาดย่อม	1,493,722	1,545,663	1,613,005	1,761,455	1,901,333
• วิสาหกิจขนาดกลาง	667,701	702,811	754,104	837,202	915,307
- วิสาหกิจอื่นๆ	222,161	244,783	262,187	295,638	321,001
สัดส่วน (ร้อยละ)					
ประเทศ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ภาคเกษตร	9.1	9.4	10.3	10.1	9.9
ภาคนอกเกษตร	90.9	90.6	89.7	89.9	90.1
- วิสาหกิจขนาดใหญ่	44.4	44.8	45.4	45.4	45.9
- SMEs	42.1	41.3	39.9	40.0	39.6
• วิสาหกิจขนาดย่อม	29.1	28.4	27.2	27.1	26.8
• วิสาหกิจขนาดกลาง	13.0	12.9	12.7	12.9	12.9
- วิสาหกิจอื่นๆ	4.3	4.5	4.4	4.5	4.5
อัตราการขยายตัวผลิตภัณฑ์มวลรวม ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)					
ประเทศ	2.2	5.3	7.0	6.2	4.5
ภาคเกษตร	3.2	0.7	11.4	-4.8	-2.4
ภาคนอกเกษตร	2.0	5.9	6.5	7.4	5.2
- วิสาหกิจขนาดใหญ่	2.8	6.2	8.4	6.2	5.5
- SMEs	1.2	3.2	3.6	6.3	3.7
• วิสาหกิจขนาดย่อม	1.6	2.6	2.7	5.7	3.2
• วิสาหกิจขนาดกลาง	0.3	4.4	5.6	7.5	4.6
- วิสาหกิจอื่นๆ	3.1	9.3	5.4	9.1	3.8

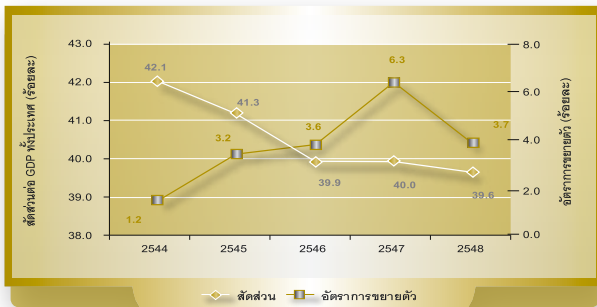
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ประมวลโดย : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ภาพที่ 8 โครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ปี 2548

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 ประมวลโดย : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ภาพที่ 9 แนวโน้มสัดส่วนต่อ GDP ทั้งประเทศ และอัตราการขยายตัว GDP ของ SMEs ปี 2544-2548

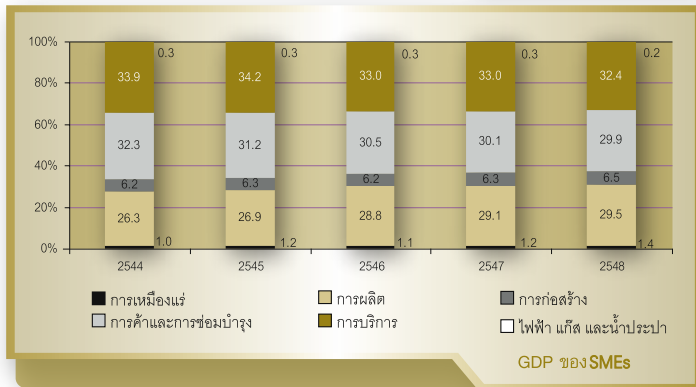
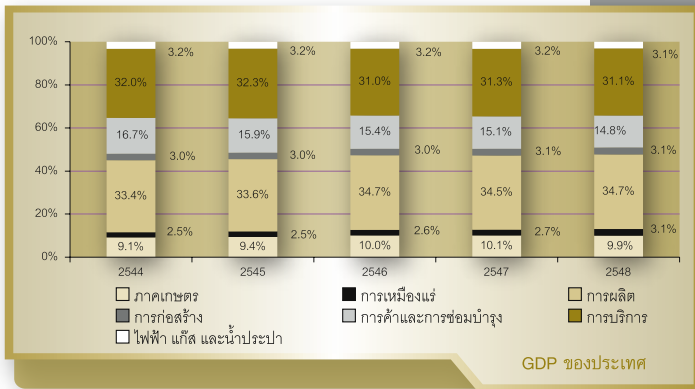
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 ประมวลโดย : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

จากภาพที่ 9 แสดงให้เห็นว่า แม้อัตราการขยายตัวของ GDP ของ SMEs จะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตั้งแต่ ปี 2544 ก่อนที่จะชะลอตัวลงในปี 2548 ตามภาวะเศรษฐกิจของประเทศ แต่สัดส่วนต่อ GDP ทั้งประเทศกลับลดลงมาโดยตลอด

ในโครงสร้าง GDP ของประเทศนั้น ในช่วงปี 2544 - 2548 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ภาคการผลิตเป็นภาคที่มีสัดส่วนสูงสุดคือ อยู่ระหว่างร้อยละ 33.4 - 34.7 และมีอิทธิพลต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจของประเทศสูงสุด รองลงไปคือ ภาคการบริการที่มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 31.0 - 32.3 ส่วนภาคการค้าและซ่อมบำรุงนั้น มี

สัดส่วนอยู่เพียงร้อยละ 14.8 - 16.7 เท่านั้น ในขณะที่โครงสร้างสัดส่วน GDP ของ SMEs นั้น ภาคที่มีบทบาทสูงสุดและมีอิทธิพลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูงสุดคือ ภาคการบริการ โดยมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 32.4 - 34.2 รองลงมาคือ ภาคการค้าและซ่อมบำรุง ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 29.9 - 32.3 ส่วนภาคการผลิตนั้น มีสัดส่วนอยู่ประมาณ ร้อยละ 26.3 - 29.5

**ภาพที่ 10 เปรียบเทียบโครงสร้างสัดส่วน GDP ของประเทศ และของ SMEs
จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ปี 2544-2548** หน่วย : คน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ประมวลโดย : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ในการพิจารณาโครงสร้างการกระจายตัวของ GDP ในกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญ พบว่า สำหรับโครงสร้างใน GDP ภาคการผลิตของประเทศนั้น SMEs มีบทบาทอยู่ร้อยละ 33.7 ของ GDP ภาคการผลิตทั้งหมด โดยในสาขาอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนใน GDP สูงสุด คือ อาหารและเครื่องดื่ม รถพ่วงและรถกึ่งพ่วง และเครื่องแต่งกาย นั้น SMEs เข้าไปมีบทบาทใน GDP แต่ละสาขาเพียงร้อยละ 33.2 2.7 และ 34.6 เท่านั้น

ในภาคการค้าและซ่อมบำรุง SMEs มีบทบาทสำคัญถึงร้อยละ 79.8 ของมูลค่า GDP ในภาคการค้าและซ่อมบำรุงทั่วประเทศ ส่วนในภาคการบริการ เป็น GDP ที่เกิดจาก SMEs ร้อยละ 48.3 ซึ่งในสาขาภาคบริการเอกชนที่สำคัญคือ สื่อสารและการขนส่ง โรงแรมและภัตตาคาร และอสังหาริมทรัพย์ นั้น SMEs เข้าไปมีบทบาทในสัดส่วนร้อยละ 37.2 93.0 และ 96.5 ตามลำดับ

บทที่ 5

สถานการณ์การนำเข้า-ส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

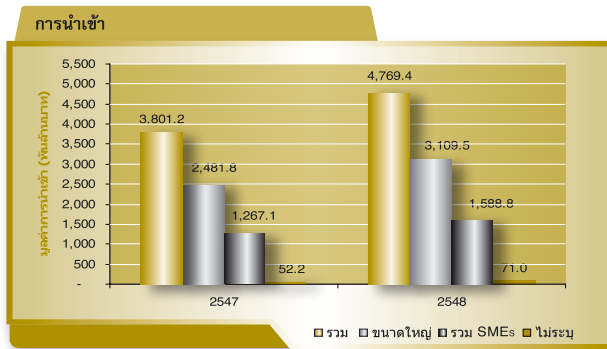
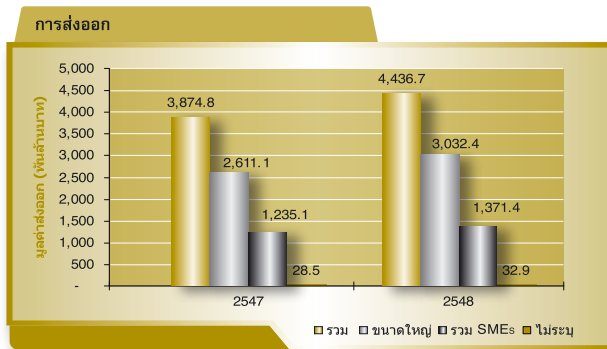
5.1 บทบาทของ SMEs ในการค้าระหว่างประเทศ

ในปี 2548 ที่ผ่านมา ประเทศไทยมียอดการส่งออกรวมทั้งสิ้น 4,436,676.4 ล้านบาท โดยเป็นการส่งออกจากวิสาหกิจที่สามารถแยกขนาดได้ รวม 4,403,757.3 ล้านบาท และเป็นการส่งออกจากองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรและอื่นๆ ที่ไม่สามารถระบุขนาดได้ รวม 32,919.1 ล้านบาท ซึ่งหากพิจารณาในบทบาทของ SMEs ในด้านการส่งออกแล้ว พบว่ามูลค่าการส่งออกจาก SMEs รวมทั้งสิ้น 1,371,379.3 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 30.9 ของการส่งออกทั้งหมด โดยเมื่อเทียบกับปี 2547 จะเห็นได้ว่ามูลค่าการส่งออกของ SMEs เพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 11.0 แต่สัดส่วนของการส่งออกของ SMEs ต่อการส่งออกทั้งหมดลดลงเล็กน้อย

ส่วนการนำเข้าในปี 2548 ซึ่งมียอดรวมของทั้งประเทศ 4,769,381.6 ล้านบาท นั้น เป็นการนำเข้าจากวิสาหกิจที่สามารถแยกขนาดได้ รวม 4,698,362.2 ล้านบาท ซึ่ง

เป็นการนำเข้าโดยวิสาหกิจขนาดใหญ่ 3,109,534.5 ล้านบาท เป็นการนำเข้าโดย SMEs รวม 1,588,827.8 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 33.3 จากยอดการนำเข้ารวมของประเทศ และที่เหลือคือการนำเข้าโดยวิสาหกิจที่ไม่สามารถระบุขนาดได้ 71,019.3 ล้านบาท

ภาพที่ 11 มูลค่าการนำเข้าและส่งออก จำแนกตามขนาดวิสาหกิจ ปี 2547 - 2548

ที่มา : กรมศุลกากร

ประมวลโดย สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

5.2 ความสามารถในการส่งออกของ SMEs ตามระดับความเข้มข้นของปัจจัยการผลิต

สินค้าที่ประเทศไทยได้ส่งออกไปยังประเทศต่างๆ นั้น อาจจำแนกรายการสินค้าเป็นกลุ่มตามระดับความเข้มข้นของปัจจัยการผลิต (Level of Factor Intensity) ตามเกณฑ์ของ UNCTAD เป็น 5 กลุ่ม คือ

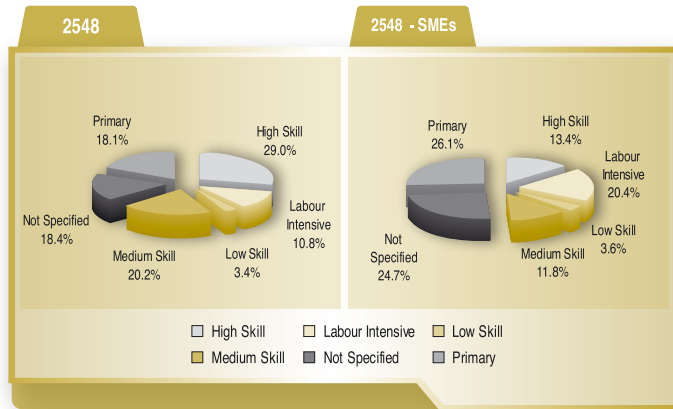
- สินค้าในกลุ่ม Primary เช่น น้ำมันปิโตรเลียมดิบ น้ำมันธรรมชาติ ยางแผ่นรมควัน กุ้งแช่แข็ง ฯลฯ
- กลุ่ม Labor Intensive เช่น ซีเมนต์ สิ่งทอ เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ฯลฯ
- กลุ่ม Low Skill เช่น ภาชนะบนโต๊ะอาหาร หลอดหรือท่อ ฯลฯ
- กลุ่ม Medium Skill เช่น เครื่องปรับอากาศ ยานยนต์ ฯลฯ
- กลุ่ม High Skill เช่น เม็ดพลาสติกหรือกลุ่มปิโตรเคมี เครื่องรับโทรทัศน์ และ ส่วนประกอบ ฯลฯ

จากมูลค่าการส่งออกในภาพรวมของประเทศในปี 2548 นั้น พบว่า เป็นการส่งออกในสินค้ากลุ่ม High Skill มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.0 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด สินค้าที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องประมวลผลข้อมูลอัตโนมัติและหน่วยต่างๆ ของเครื่องดังกล่าว เช่น หน่วยเก็บ (Floppy Disk Drives หรือ Hard Disk Drives และอื่นๆ) หน่วยรับเข้าและหน่วยส่งออก (เครื่องพิมพ์ แป้นพิมพ์คอมพิวเตอร์) เป็นต้น เครื่องรับโทรทัศน์สี กล้องถ่ายภาพวิดีโอ และเม็ดพลาสติกต่างๆ

กลุ่มสินค้าที่มีสัดส่วนการส่งออกรองลงมา ได้แก่ สินค้าในกลุ่ม Medium Skill ซึ่งรายการสินค้าที่สำคัญ ได้แก่ วงจรพิมพ์ เครื่องปรับอากาศ และยานยนต์ สำหรับสินค้าในกลุ่ม Primary ซึ่งมีบทบาทอยู่มากพอสมควรในด้านการส่งออกนั้น ประกอบด้วยรายการสินค้าที่สำคัญ คือ ยางแผ่นรมควันและอื่นๆ ของยางธรรมชาติ น้ำมันปิโตรเลียมดิบและน้ำมันปิโตรเลียมอื่นๆ ปลาทูน่ากระป๋อง กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง น้ำตาล มันสำปะหลัง เป็นต้น

สำหรับการส่งออกของ SMEs เมื่อพิจารณาในมิติของระดับความเข้มข้นของปัจจัยการผลิตนั้น ปรากฏว่า การส่งออกส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่ม Primary และ Labor Intensive ซึ่งแตกต่างจากการส่งออกในภาพรวมของประเทศที่มีมูลค่าในกลุ่ม High Skill สูงสุด โดยรายการสินค้าสำคัญในกลุ่ม Primary ได้แก่ ข้าว ยางธรรมชาติในชั้นปฐม ยางแผ่นรมควัน กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง ส่วนในกลุ่ม Labor Intensive นั้น ที่สำคัญ คือ เฟอร์นิเจอร์ทำด้วยไม้ เพชรอื่นๆ ไม่ใช่ในทางอุตสาหกรรม เครื่องยกทรง เป็นต้น

ภาพที่ 12 มูลค่าการส่งออกของประเทศ เทียบกับมูลค่าการส่งออกของ SMEs ในปี 2548 จำแนกตามระดับความเข้มข้นของปัจจัยการผลิต

ที่มา : กรมศุลกากร

ประมวลโดย สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ในการพิจารณามูลค่าการส่งออกของ SMEs ตามรายการพิกัดสินค้าของปี 2548 จะพบว่า รายการสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกเป็นลำดับต้นๆ ได้แก่

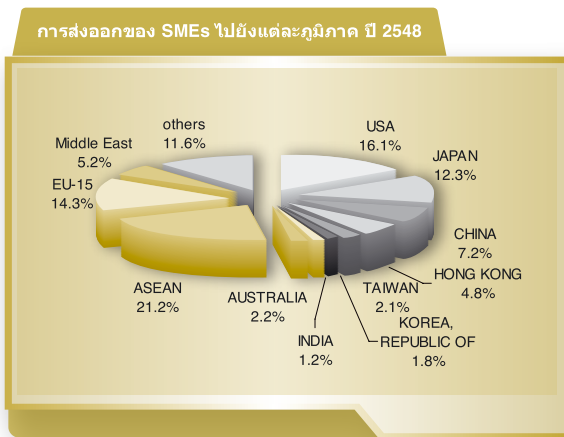
- ข้าว มีการส่งออกมากไปยังประเทศแถบแอฟริกา มาเก๊า สหราชอาณาจักร
- ส่วนประกอบของอากาศยาน มีการส่งออกไปยังประเทศสิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น
  - เครื่องเพชรพลอยและรูปพรรณและส่วนประกอบของของดังกล่าว มีการส่งออกมากไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร อิสราเอล เยอรมนี ฮองกง สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์
  - น้ำมันปิโตรเลียมดิบและน้ำมันดิบที่ได้จากแร่บิทูมินัส (รวมทั้งคอนเดนเสต) มีการส่งออกมากไปยังประเทศจีน อินโดนีเซีย อินเดีย ออสเตรเลีย
  - ยางธรรมชาติในลักษณะขั้นปฐุม และยางแผ่นรมควัน มีการส่งออกมากไปยังประเทศญี่ปุ่น จีน และสหรัฐอเมริกา

5.3 ตลาดส่งออกที่สำคัญของ SMEs

การส่งออกในภาพรวมของประเทศนั้น คู่ค้าหลักในลำดับต้นๆ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น จีน สิงคโปร์ฮ่องกง มาเลเซีย อินโดนีเซีย ออสเตรเลีย สหราชอาณาจักร และเนเธอร์แลนด์ แต่สำหรับการส่งออกของ SMEs มีลำดับของคู่ค้าที่แตกต่างกันไปบ้าง โดยสามอันดับแรกเป็นประเทศเดียวกัน คือ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น จีน ส่วนอันดับถัดไปคือ มาเลเซีย สิงคโปร์ ฮ่องกง อินโดนีเซีย สหราชอาณาจักร เยอรมนี ออสเตรเลีย

หากพิจารณาในภาพรวมของการส่งออกของ SMEs ไปยังแต่ละภูมิภาค จะเห็นว่า มีการกระจายการส่งออกไป มิได้กระจุกตัวอยู่แต่ตลาดหลัก โดยตลาดสำคัญคือ ประเทศในกลุ่มอาเซียน รองลงมา คือ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป 15 ประเทศ ญี่ปุ่น จีน กลุ่มประเทศเอเชียตะวันออก และกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง 13 ประเทศ

ภาพที่ 13 สัดส่วนการส่งออกของ SMEs ไปยังแต่ละภูมิภาค ในปี 2548

ที่มา : กรมศุลกากร

ประมวลโดย สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

สหรัฐอเมริกาเป็นตลาดหลักที่สำคัญในการส่งออกของไทย และนับเป็นตลาดของผู้บริโภคทั้งในกลุ่มอาหารและสินค้าเครื่องใช้ต่างๆ สำหรับการส่งออกสินค้าไปสหรัฐอเมริกาโดยผู้ประกอบการ SMEs นั้น ส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าที่อยู่ในกลุ่ม Labor Intensive และกลุ่ม Primary

ญี่ปุ่นเป็นตลาดที่สำคัญเป็นอันดับสอง การส่งออกโดยผู้ประกอบการ SMEs นั้น มีมูลค่าการส่งออกสูงสุดในสินค้ากลุ่ม Primary และกลุ่ม Medium Skill โดยสินค้าที่สำคัญในปี 2548 ได้แก่ ยางธรรมชาติในขั้นปฐมนิยาม แผ่นนมควีน ปลาหมึกแช่เย็น /แห้ง ไม้แปรรูปแต่ง ส่วนประกอบเครื่องรับวิทยุและโทรทัศน์

ตลาดส่งออกสำคัญอันดับที่สามในกลุ่ม SMEs คือ จีน สินค้าส่งออกส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่อยู่ในกลุ่ม Primary และกลุ่ม High Skill ตามลำดับ ได้แก่ น้ำมันปิโตรเลียมดิบ มันสำปะหลังสด/แช่เย็น/แช่แข็ง ไม้ ยางแผ่นรมควัน น้ำยางธรรมชาติ ส่วนประกอบและอุปกรณ์ของเครื่องคอมพิวเตอร์

5.4 แหล่งนำเข้าที่สำคัญของ SMEs

แหล่งนำเข้าที่สำคัญของประเทศในปี 2548 ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น จีน สหรัฐอเมริกา มาเลเซีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ สิงคโปร์ ไต้หวัน ซาอุดีอาระเบีย เกาหลีใต้ และออสเตรเลีย ซึ่งบทบาทในการนำเข้าจากแต่ละแหล่งนี้ ส่วนใหญ่เป็นของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดใหญ่ ในการนำเข้าเฉพาะจากผู้ประกอบการ SMEs นั้น ในปี 2548 พบว่า แหล่งนำเข้าหลักใน 4 อันดับแรก เป็นประเทศเดียวกับในภาพรวมของประเทศ คือ ญี่ปุ่น จีน สหรัฐอเมริกา และมาเลเซีย

ในการนำเข้าจากญี่ปุ่นของ SMEs นั้น สินค้าในอันดับต้นๆ คือ สินค้าในกลุ่มเครื่องจักร วัสดุดิบ หรือชิ้นส่วนที่ใช้ในอุตสาหกรรม ได้แก่ ชุดเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์แผ่นรีดทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้าไม่เจือ (เหล็กแผ่นรีดร้อน) ส่วนประกอบของเครื่องยนต์ ส่วนประกอบและอุปกรณ์อื่นๆ ของยานยนต์ เป็นต้น

สินค้าสำคัญที่นำเข้าจากประเทศจีน ได้แก่ สินค้าประเภทโทรศัพท์มือถือ เครื่องคอมพิวเตอร์ Notebook เครื่องพิมพ์ กล้องถ่ายภาพวิดีโอ เงินกึ่งสำเร็จรูป เครื่องหล่อชนิดเป่าพ่น และสารฆ่าวัชพืช เป็นต้น

สินค้านำเข้าในลำดับต้นๆ ของ SMEs จากสหรัฐอเมริกา จะเป็นในกลุ่มของวัสดุดิบ ชิ้นส่วนหรือเครื่องจักรเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมการผลิต ได้แก่ ทองคำ ฝ้าย แทนเจาะหรือแทนผลิตแบบลอยน้ำ ชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์

VI บทที่ 6

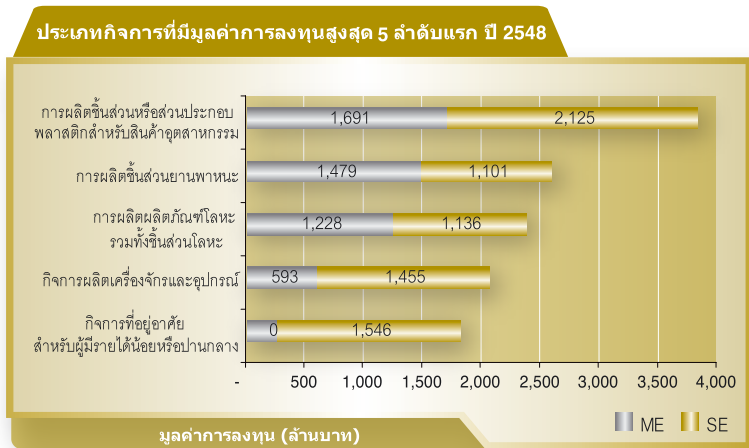
สถานการณ์ด้านการลงทุนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ในการให้การส่งเสริมการลงทุนโดยปกตินั้น ได้กำหนดขนาดการลงทุนขั้นต่ำ ไม่น้อยกว่า 1 ล้านบาท (ไม่รวมค่าที่ดินและเงินทุนหมุนเวียน) ซึ่งจากประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 6/2546 เรื่อง นโยบายการส่งเสริม SMEs ของประเทศไทย ลงวันที่ 16 ตุลาคม 2546 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้กำหนดนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุน SMEs ไทย ตามยุทธศาสตร์การพัฒนา SMEs ของรัฐบาล โดยการเพิ่มสิทธิประโยชน์ทางภาษีและลดเงื่อนไขให้เอื้อแก่กิจการเกษตรแปรรูป และอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์ คือ การได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักรไม่ว่าตั้งอยู่ในเขตใด ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 8 ปี ไม่ว่าตั้งอยู่ในเขตใด และไม่กำหนดสัดส่วนการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล และกำหนดเงื่อนไข คือ เป็นโครงการที่มีเงินลงทุนไม่น้อยกว่า 500,000 บาท (ไม่รวมค่าที่ดินและเงินทุนหมุนเวียน) และจะให้การส่งเสริมทั้งในส่วนที่ดำเนินการอยู่เดิม และส่วนที่ลงทุนใหม่ เพื่อเพิ่มกำลังการผลิต หรือปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต ซึ่งจากนโยบายดังกล่าว ทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถขอรับการส่งเสริมการลงทุนได้ง่ายยิ่งขึ้น

ในปี 2548 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ได้ให้การส่งเสริมการลงทุนทั้งสิ้น จำนวน 1,254 ราย รวมมูลค่าการลงทุน 5.7 แสนล้านบาท ในจำนวนนี้ได้มีรายงานการให้การส่งเสริมในโครงการที่มีขนาดการลงทุนไม่เกิน 200 ล้านบาท รวมทั้งสิ้น 843 โครงการ มูลค่าการลงทุนรวม 59,499.8 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2547 จำนวน 106 โครงการ หรือคิดเป็นการเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.4 อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในแง่ของขนาดของกิจการตามนิยามของ SMEs ที่กำหนดให้ SMEs ในภาคการผลิตเป็นกิจการที่มีจำนวนคนงานไม่เกิน 200 คน หรือมีสินทรัพย์ถาวรสุทธิ (ไม่รวมที่ดิน) ไม่เกิน 200 ล้านบาท พบว่าในกลุ่มโครงการที่มีขนาดการลงทุนไม่เกิน 200 ล้านบาท ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนดังกล่าวข้างต้น เป็นการลงทุนของวิสาหกิจขนาดใหญ่บางส่วนด้วย และเป็นโครงการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือเป็น SMEs (ตามนิยาม) จำนวน 647 โครงการ หรือคิดเป็นร้อยละ 76.7 ของจำนวนโครงการทั้งหมด และมีจำนวน SMEs ที่เป็นเจ้าของโครงการรวม 628 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2547 จำนวน 55 ราย

หากพิจารณาตามลำดับมูลค่าการลงทุนในโครงการของ SMEs แยกตามประเภทกิจการในปี 2548 พบว่า ประเภทกิจการที่มีมูลค่าการลงทุนสูงสุด คือ การผลิตชิ้นส่วนหรือส่วนประกอบพลาสติกสำหรับสินค้าอุตสาหกรรม มีมูลค่าการลงทุนรวม 3,816.5 ล้านบาท รองลงมาคือ การผลิตชิ้นส่วนยานพาหนะ 2,579.7 ล้านบาท การผลิตผลิตภัณฑ์โลหะ รวมทั้งชิ้นส่วนโลหะ 2,364.1 ล้านบาท กิจการผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์ 2,047.6 ล้านบาท และ กิจการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยหรือปานกลาง 1,805.7 ล้านบาท ตามลำดับ

ภาพที่ 14 ประเภทกิจการ 5 ลำดับแรก ที่ SMEs ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ปี 2548
เรียงตามมูลค่าเงินลงทุน เฉพาะขนาดการลงทุนไม่เกิน 200 ล้านบาท

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
ประมวลโดย สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ปี 2547-2548
เฉพาะขนาดการลงทุนไม่เกิน 200 ล้านบาท จำแนกตามขนาดของวิสาหกิจ

ขนาด ธุรกิจ	ปี 2547			ปี 2548			อัตราการเปลี่ยนแปลง	
	จำนวน โครงการ	จำนวนวิสาหกิจ	มูลค่าการลงทุน (ล้านบาท)	จำนวนโครงการ	จำนวนวิสาหกิจ	มูลค่าการลงทุน (ล้านบาท)	มูลค่าการลงทุน (ร้อยละ)	จำนวนโครงการ (ร้อยละ)
รวม	737	690	59,839.2	843	798	59,499.8	-0.6	12.6
SMEs	596	573	43,191.7	647	628	38,224.3	-13.0	7.9
SE	429	415	26,669.1	506	493	25,361.0	-5.2	15.2
ME	167	158	16,522.6	141	135	12,863.3	-28.4	-18.4
LE	135	112	16,274.8	144	119	18,092.9	10.0	6.3
ไม่ระบุขนาด	6	5	372.8	52	51	3,182.7	88.3	88.5

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
ประมวลโดย สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

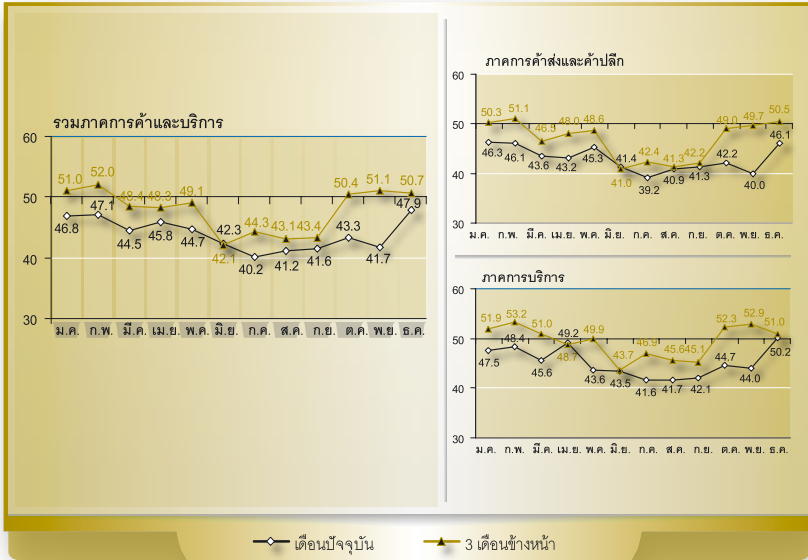
unspub **ตอนที่ 7**

ดัชนีความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการภาคการค้าและบริการ ปี 2548

ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการภาคการค้าและบริการ (Trade and Service Sentiment Index: TSSI) เป็นดัชนีที่สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ร่วมกับสำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ หอการค้าไทย และศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือหรือตัวชี้วัดที่สะท้อนสภาวะการณ์ภาคการค้าและการบริการของประเทศ โดยทำการสำรวจความคิดเห็นผู้ประกอบการที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคการค้าและบริการรวม 2,350 ราย ในพื้นที่ 14 จังหวัดทั่วประเทศ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ พระนครศรีอยุธยา ชลบุรี สระบุรี นครราชสีมา ขอนแก่น อุบลราชธานี พิษณุโลก ลำปาง เชียงใหม่ ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี สงขลา

ค่าดัชนีความเชื่อมั่นฯ แสดงถึงความรู้สึกของผู้ประกอบการที่มีต่อสภาวะการณ์ประกอบธุรกิจของตนในด้านต่างๆ เมื่อเทียบกับช่วงที่ผ่านมา โดยหากค่าดัชนีอยู่ในระดับ 50 แสดงว่าผู้ประกอบการมีความเห็นว่า ภาคการณ์ไม่เปลี่ยนแปลง หากค่าดัชนีสูงกว่าระดับ 50 ผู้ประกอบการเห็นว่าภาคการณ์ดีขึ้น และค่าดัชนีที่ต่ำกว่าระดับ 50 สะท้อนถึงความเห็นของผู้ประกอบการต่อภาคการณ์ที่เป็นไปในทางลบ

ภาพที่ 15 ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการภาคการค้าและบริการ ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แยกตามสาขาธุรกิจ ปี 2548 (รายเดือน)

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ดัชนีความเชื่อมั่นรายเดือนของผู้ประกอบการ SMEs ภาคการค้าและบริการ มีค่าอยู่ในระดับต่ำกว่า 50 ตลอดทั้งปี 2548 โดยมีแนวโน้มลดลงนับตั้งแต่เดือนแรก และลดลงต่ำสุดในเดือนกรกฎาคม 2548 คือที่ระดับ 40.2 โดยดัชนีปรับตัวขึ้นสูงสุดในเดือนธันวาคม 2548 ที่ระดับ 47.9

เมื่อพิจารณาถึงความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการภาคการค้าและบริการในระดับรายสาขาธุรกิจ **ภาคการค้าส่ง** ซึ่งประกอบด้วย หมวดสินค้าเกษตร หมวดสินค้าอุปโภคและบริโภค และสินค้าหมวดอุปกรณ์ก่อสร้าง แนวโน้มดัชนีความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการ SMEs ตลอดทั้งปี 2548 มีแนวโน้มลดต่ำลง โดยลดลงต่ำสุดในเดือนพฤศจิกายน 2548 สาขาธุรกิจค้าส่งสินค้าอุปโภค/บริโภค เป็นสาขาธุรกิจที่ค่าดัชนีลดลงต่ำที่สุด

สำหรับ **ภาคการค้าปลีก** ประกอบด้วย การค้าปลีกรถยนต์/จักรยานยนต์ ร้านค้าปลีกสมัยใหม่ และร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการ SMEs ภาคการค้าปลีกมีแนวโน้มปรับตัวลดต่ำลงตั้งแต่ต้นปีจนถึงเดือนกรกฎาคม 2548 ค่าดัชนี

อยู่ในระดับต่ำกว่า 50 มาโดยตลอด สาขารูกริกิจร้านค้าปลีก (สมัยใหม่) มีความเชื่อมั่นลดต่ำสุดอยู่ที่ระดับ 37.3 และมีแนวโน้มปรับตัวในทิศทางที่เพิ่มขึ้นจนถึงสิ้นปี

ภาคการบริการ ประกอบด้วย การก่อสร้าง กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์ บริการด้านสุขภาพ/ความงาม การท่องเที่ยว สันทนาการ/วัฒนธรรม/การกีฬา ด้านการขนส่ง โรงแรม/เกสต์เฮาส์/บังกะโล ร้านอาหาร/ภัตตาคาร และบริการวิชาชีพ ความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการ SMEs ภาคการบริการมีแนวโน้มลดต่ำลงตั้งแต่ต้นปีจนถึงเดือนกรกฎาคม 2548 และเริ่มปรับตัวดีขึ้นในเดือนสิงหาคมจนถึงสิ้นปี โดยสาขารูกริกิจด้านการขนส่งเป็นสาขารูกริกิจที่มีค่าดัชนีอยู่ในระดับต่ำมากที่สุดมาโดยตลอด เนื่องจากผลกระทบของระดับราคาน้ำมัน โดยค่าดัชนีความเชื่อมั่นภาคบริการมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นสูงสุดในเดือนธันวาคม โดยอยู่ในระดับเกินกว่า 50 เป็นครั้งแรกของปี 2548 โดยเฉพาะสาขารูกริกิจการท่องเที่ยว สันทนาการ/วัฒนธรรม/การกีฬา โรงแรม

ปี 2548 เป็นปีแห่งการขาดความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เนื่องจากมีปัจจัยลบเข้ามาส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการและต่อภาวะเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับราคาน้ำมันที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลกระทบต่อต้นทุนในการประกอบการของภาคธุรกิจ

ในปี 2549 ดัชนีความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการการค้าและบริการ ยังคงมีแนวโน้มอยู่ในระดับต่ำต่อเนื่องจากปี 2548 โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อกิจการ คือผลกระทบจากระดับราคาน้ำมัน ผลกระทบจากราคาค่าขนส่ง ระดับราคาค่าบริการสาธารณูปโภคโดยรวม และผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศ ซึ่งเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะได้ดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัจจัยต่างๆ ดังกล่าว หรือสนับสนุนให้เกิดปัจจัยบวกอื่นๆ เช่น การส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นอุปสงค์ด้านการค้าและบริการในแต่ละพื้นที่ หรือการให้คำปรึกษาแนะนำในด้านการบริหารจัดการของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อให้สามารถปรับตัวรับกับภาวะที่ต้นทุนในการประกอบกิจการมีการปรับตัวสูงขึ้น

VIII unth 8

สถานภาพและแนวทางเสริมสร้างสังคมผู้ประกอบการ

ประเทศไทยเริ่มมีการศึกษาระดับกิจกรรมความเป็นผู้ประกอบการครั้งแรกในปี 2545 และได้มีการศึกษาอีกครั้งเมื่อปี 2548 โดยความร่วมมือของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อศึกษาสถานภาพและประเมินระดับความเป็นสังคมผู้ประกอบการของประเทศไทย เจาะลึกในระดับมหภาค ทศนคติของคนไทยต่อการเป็นผู้ประกอบการ และระดับการมีส่วนร่วมของประชากรในกิจกรรมด้านการเป็นผู้ประกอบการ และปัจจัยแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการเติบโตของผู้ประกอบการ เพื่อเป็นแนวทางกาหนดนโยบายและมาตรการในการสนับสนุนการพัฒนาสังคมผู้ประกอบการและการเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ในระยะต่อไป

เครื่องมือที่สำคัญที่ใช้ในการศึกษาดังกล่าวคือ ดัชนี Total Entrepreneurial Activity (TEA) ซึ่งเป็นดัชนีที่วัดระดับของกิจกรรมความเป็นผู้ประกอบการของประเทศไทยที่แสดงโดยจำนวนร้อยละของคนในประเทศที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมความเป็นผู้ประกอบการ ที่มีอายุอยู่ในช่วง 18-64 ปี และมีกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการเริ่มธุรกิจใหม่หรือก่อตั้งบริษัทใหม่ ผลดัชนีชี้วัด (TEA) ของประเทศไทยที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างสำรวจประชากรจำนวน 2,000 ตัวอย่าง และผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ทั้งภาคนโยบาย ภาคการเงิน และภาคธุรกิจ จำนวน 36 ท่าน จะถูกนำมาวิเคราะห์ร่วมกับประเทศต่างๆ อีก 35 ประเทศที่เข้าร่วมเป็น Research Consortium ในเครือข่ายการวิจัยโครงการ Global Entrepreneurship Monitor (GEM) ด้วย

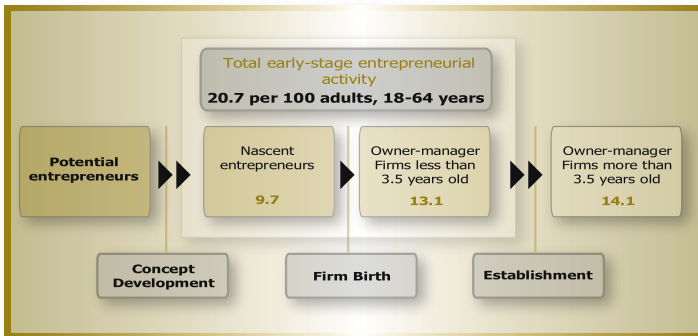
จากผลการศึกษสถานภาพของระดับกิจกรรมความเป็นผู้ประกอบการของประเทศไทย ได้ยืนยันให้เห็นว่ากิจกรรมความเป็นผู้ประกอบการเป็นกิจกรรมที่คนไทยที่อยู่ในวัยทำงานได้เข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่นที่ทำการศึกษาจากผลการศึกษาในปี 2548 พบว่าประมาณ 8.1 ล้านคน หรือร้อยละ 20.7 ของประชากรในวัยทำงานที่มีอายุระหว่าง 18-64 ปี มีส่วนร่วมในการก่อตั้งธุรกิจใหม่ (Total Early-stage

Entrepreneurial Activity) สูงสุดเป็นอันดับสองจาก 35 ประเทศ

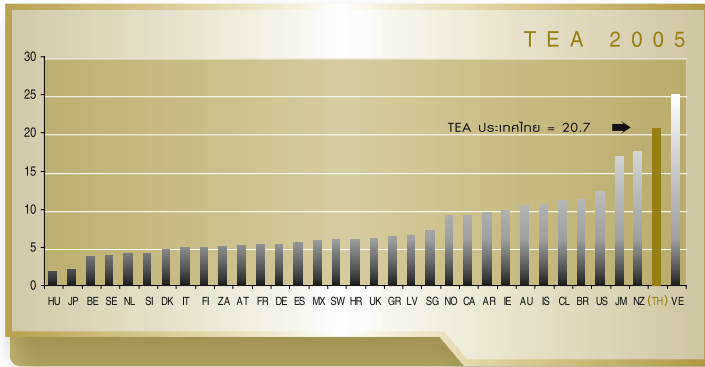
ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมความเป็นผู้ประกอบการในช่วงเริ่มต้น แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ที่ริเริ่มและเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม (Nascent Entrepreneurs) มีจำนวนอยู่ที่ร้อยละ 9.7 ของคนไทยที่มีอายุระหว่าง 18-64 ปี และเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการที่จัดตั้งแล้วมีอายุไม่เกิน 3.5 ปี มีจำนวนอยู่ที่ร้อยละ 13.1 กลุ่มที่สองคือ กิจการที่มีการจัดตั้งเป็นบริษัทและดำเนินการต่อไปได้ (Established Business Owners) ที่มีการดำเนินกิจการเกิน 3.5 ปีขึ้นไป มีจำนวนอยู่ที่ร้อยละ 14.1 ซึ่งถ้าพิจารณาถึงอัตราการส่งผ่านจากผู้อยู่ในช่วงเริ่มต้นประกอบกิจการไปเป็นกิจการที่สามารถก่อตั้งเป็นบริษัทและดำเนินกิจการต่อไปได้ (Established Business Owners : Early-Stage Entrepreneur หรือ Transition Ratio) สำหรับประเทศไทยนั้นมีสัดส่วนดังกล่าวอยู่ที่ระดับ 0.68 ซึ่งอยู่ในระดับที่ต่ำ เมื่อเทียบกับหลายประเทศที่ทำการศึกษาและรวมถึงประเทศในภูมิภาคเอเชีย

ภาพที่ 16 ระดับกิจกรรมความเป็นผู้ประกอบการในกระบวนการก่อตั้งธุรกิจ

ที่มา : การศึกษาโครงการสถานภาพและแนวทางเสริมสร้างสังคมผู้ประกอบการ ปี 2548 สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล

ภาพที่ 17 ระดับกิจกรรมความเป็นผู้ประกอบการในประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ปี 2548

ที่มา : การศึกษาโครงการสถานภาพและแนวทางเสริมสร้างสังคมผู้ประกอบการ ปี 2548

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล
เช่น ญี่ปุ่น และจีน

ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมความเป็นผู้ประกอบการของประชากรในวัยทำงานของประเทศไทยที่อยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่นอีก 40 ประเทศนั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกับประเทศกลุ่มกำลังพัฒนา เช่น เวเนซุเอลลา จีน และบราซิล ประชากรที่เข้ามามีส่วนร่วมส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงอายุ 18-34 ปี และมีทัศนคติในด้วามบวกต่อความเป็นผู้ประกอบการ ลักษณะของธุรกิจส่วนใหญ่จะเป็นกิจการขนาดเล็กในการให้บริการเพื่อการอุปโภคบริโภค (Consumer Services) เช่น ขายของชำ ร้านอาหาร ห้องพัก ซ่อมรถยนต์ เป็นต้น ประมาณร้อยละ 74 ของประชากรที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมมีแรงจูงใจที่เข้ามาดำเนินกิจกรรมเพราะมองเห็นโอกาสทางธุรกิจ มากกว่าเข้ามาเพราะความจำเป็นที่จะต้องทำ นอกจากนี้ ยังพบว่าประมาณร้อยละ 86 ของประชากรที่อยู่ในวัยทำงานที่มีอายุระหว่าง 18-64 ปี นั้นมีความปรารถนาที่จะเริ่มต้นธุรกิจใหม่ของตนเอง แต่มีเพียงร้อยละ 45 เท่านั้นที่มีความมั่นใจในทักษะและความสามารถที่จะเริ่มธุรกิจใหม่

จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากการสัมภาษณ์ได้ชี้ให้เห็นว่า ระดับกิจกรรมความเป็นผู้ประกอบการจากการศึกษาในปี 2548 ที่อยู่ในระดับสูงนั้นมีปัจจัยสนับสนุนจากการดำเนินนโยบายของภาครัฐ รวมทั้งมาตรการสนับสนุนต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไป การเปิดการค้าของตลาดในประเทศ และสาธารณูปโภคพื้นฐานทั้งด้านกายภาพและทางธุรกิจ เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการ

มีส่วนร่วมของประชากรในกิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น และการปฏิรูปเศรษฐกิจและทัศนคติของประชากรต่อการก่อตั้งธุรกิจใหม่ยังเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญที่ทำให้เกิดกิจกรรมความเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ผู้เชี่ยวชาญยังได้ชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่เป็นสิ่งขัดขวางต่อการเข้าร่วมในกิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการในประเทศไทย ได้แก่ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อเริ่มธุรกิจ ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม และระบบการศึกษาและการฝึกอบรม รวมทั้งความสามารถในการทำวิจัยและพัฒนา และการปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา

ดังนั้น สิ่งประเทศไทยควรพิจารณาคือ ทำอย่างไรจะใช้จุดแข็งของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของประชากรในประเทศที่อยู่ในระดับสูงนี้ให้เป็นเครื่องมือในการสร้างธุรกิจใหม่ที่ก่อให้เกิดมูลค่าต่อระบบเศรษฐกิจที่สูงขึ้นมากกว่าลักษณะกิจกรรมบริการทั่วไปเช่นที่เป็นอยู่ การให้ความสำคัญกับกิจกรรมของผู้ประกอบการที่ยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นก่อตั้งธุรกิจ (early-stage entrepreneurial activity) ซึ่งประกอบไปด้วย ขั้นตอนของการพัฒนาแนวคิดทางธุรกิจโดยผู้มีศักยภาพ มีความรู้และทักษะในการเป็นผู้ประกอบการ การเข้ามามีส่วนร่วมในการก่อตั้งธุรกิจ (Nascent Entrepreneurs) และผู้ที่เริ่มก่อตั้ง (New Business Owners) โดยเฉพาะในบริษัทที่ผู้ริเริ่มการประกอบการมีความคาดหวังสูงในอัตราการเติบโตของธุรกิจ (High-expectation Entrepreneurship) ที่จะสร้างการจ้างงานและมูลค่าต่อเศรษฐกิจได้อย่างมาก ซึ่งคนเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการบ่มเพาะและมีสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการพัฒนาไปสู่ธุรกิจที่ดำเนินต่อไปได้ (Established Business Owners) การพัฒนาและเสริมสร้างกิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการ ได้แก่ การสร้างความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ความสามารถในการวิจัยพัฒนา และนวัตกรรม การมีระบบข้อมูลทางการตลาดที่ช่วยในการมองหาโอกาสทางธุรกิจ และการสนับสนุนเงินทุนสำหรับการเริ่มต้นธุรกิจใหม่